

нішыхся цяпер у Маскве палком залежало ад большэвіцкага Беларускага Нацыянальнага Камісарыяту, але што яно паводі ўдзягаецца у яго орбіту і робіцца «савецкім», гаварыць можна ў «савецкай» Вялікаросіі цяпер, як кажучь прыезджачыя адтуль людзі, німа мейсца у жыцці людзям, якія ні прызнаюць гэтай формы ўлады. А прызнанне «саветаў» дае магчымасць рабіць амаль нішто хэца. Прызнаўшым даюць грошы, памагаюць арганізавацца і г. д. Паўстане самога «нацыянальнага беларускага камісарыяту пры кантралным Вялікарускім ураде тлумачыцца іменна ўмоў і жыцця. На Вялікаросіі і беларусаў-бежанцаў, пимат і агул беларусаў, шукаюных тамака заробтку і ўсе яны апыніліся ў цяжкім становішчу, куды цяжэйшым, чым мейсцовыя людзі. Каб абараніць іх інтарэсы перад савецкім урадам і рабіць гэта з найбольшай карысцю, патрэбна была аднаведная інстытуцыя. І вось — з'явіўся ішчэ ў сярэдзіне лютага (14) у Петраградзі беларускі камісарыят, зацверджаны асобым дэкрэтам вялікарускага ўраду.

Подуг згоды з большэвікамі Камісарыят ні меу жадных адміністрацыйных функцыяў. Да яго належала глаўным чынам культурна-просветная праца, пры чом яна дзялілася як

бы на два аддзелы: нацыянальна-культурная праца, — баданне над культурнымі і эканамічнымі багацтвамі краю, выдаўніцтва перакладнай і арыгінальнай Беларускай літэратуры, маральная і юрыдычная помач беларусам, баданне і падгатоўчая праца і у бежанскім пытанні; другая палавіна працы павінна была мець характэр агітацыйны, — за істнуючы у Вялікаросіі парадак і яго арганізацыйныя формы.

Згодна з заданнямі Камісарыят разбіўся на некалькі аддзелаў. Нікааторым аддзелам, як напр. агітацыйны, саусім ні было чаго рабіць дзеля ніхвату людзей, нікааторым, як ваеннаму і бежанскаму асталася надта мала работы, дзеля таго што ні мелі адміністрацыйных поўнамоцтваў, нікааторыя ні працавалі з большай прадукцыйнасьцю, ні глядзя на тое, што Камісарыяту прышлося траціць час на перезд з Петраграда у Маскву, разам з большэвіцкім урадам. Выдавецкі аддзел, апрача вынужчанай ім газэты на рускай і беларускай мове «Дзянішца», выдаў некалькі работ праф. Барскага і рад палітычных брашураў — пераложаных на беларускую мову з расійскай. Цяпер аддзел маіцца выдаць зборнік палітычных і красага пісьменства твораў беларускіх народных вісьменнікаў. Культурна-просветны аддзел, з'арга-

нізаваў гурток зсобоў якія займаюцца цяпер улажэннем школьных падручнікаў для пісьнай і малодных клас сярэдняй школы, зроблены плян і магчымы рахунак (сміфта) каротка срочных курсаў для беларускіх настаўнікаў. Аддзел класаціцца аб рэагуацыі школ і просветных устаноў Беларусі. Статыстычны аддзел закончыў зьбіранне матэрыялаў аб стане земляробства і сельскай гаспадаркі на Беларусі. Юрыдычны аддзел апрача выдаваных ім консультацыяў займаецца баданьнямі старыны (обычаю права) на Беларусі. У бліжэйшым часе мае паўстаць. Ліквідацыйны аддзел, які павінен будзе высныць палажэнне тых дэргаўных і грамадскіх устаноў Беларусі, якія эвакуіраваліся ў часе вайны і цяпер ні выпоўняюць сваей працы.

Асобна-карысным камісарыят стаўся для бежанскай справы, заступаючыся за інтарэсы бежанцаў перад вялікарускім урадам. Цяпер бежанцы стараюцца уладзіць сваю арганізацыю для згоднай працы с камісарыятам.

(Да чарады. №).

МЕНСКАЕ ЖЫЦЦЕ.

Выдача пропуску на праезд у Маскву у Раду камісараў служачым Л. Р. ж. д. дзеля

го мая у рочніцу істнавання Першаго Т-ва Беларускай Драмы і Камедыі у Народным Домі імяні М. Богдановіча.

Выступіў хор пана Цераўскага. Строгасць апрацоўкі, тыпічасць перадачы беларускай песьні прэўзашлі уселікія дагэтуль меры на беларускай сцэні.

Песьні болей ўсяго з Магілёўшчыны і Смаленшчыны. Вельмі лірычна запяля дзяўчынка песьню: «Як муж жонку біў». Падхоплівалі стройныя галасы хлопчыкаў і дзечаў-так і публіка была заварожана...

Чуўся шчыр-бор, летняе поле і зорачнае небо беларускай вёскі. Над зяленай горкай ля крыніцы стаючы, маладуха сумна-сумна плее... А зыкі хвалі яе песьні нясуцца у таёмны бярэзьнік і стуць начніны зноў вертаюць назад іх водгаласкі... І льюцца гэтыя водгаласкі на абшарах квала-салодкім, малэдзічным фантамам, а туман у лагчыне тэ над імі сваю празрастую павуціну.

Засьпевалі беларускую «дуду» і жанровая вышукласць заліхвацкай беларускай песьні ярка вызначалася.

Праўдзівае штукарство творыць настрой, будзіць фантазію, палоніць душу. Задаткі гэтага штукарства ёсьць у вышэйпамянёным беларускім хору.

Шчыра нясем свой падзякуй ягомасьцю Цераўскаму за эстэтычную асалоду, якую атрымала публіка ад яго.

З. Бядуля.

Афіцыйнае паведамленне нямецкага вярхоўнага камандавання за 22 мая 1918 року.

ЗАХАД:

У ваколіцы Кэммеля прадаўжаўся ажыўлены агонь. На поўначы ад вёскі Кэммель і на поўдні ад Локера частычныя варожыя атакі рушыліся. На абедных баках р. Піс і на канале Ля-Басса нашэ тылавое распалажэнне знаходзілося зноў пад моцным агнём.

Так сама паміж Аррасам і Альбэртм варожыя артылерыя выказала вялікую дзейльнасьць. Паміж Соммай і Узаай дзейльнасьць бітвы ажыўлялася толькі часамі.

На другім фронце нічога важнага.

Адзін з вайных бомбакадэпельных ўваздушных атрадаў знішчыў у ноч с 20-го на 21-ое мая вялікія французскія склады ўзброення каля Блажы.

Лейт Макгоф атрымаў сваю 27-ую, лейтэнант Пюттэр свае 23 і 24 ўваздушныя перамогі,

Першы-Генэрал-кватэрмайстар фон-Людэндорф.

атрымання дэкрэцкіх прыбавак, часова прыпыненая, цяпер зноў пачата.

Але справа у тым, што катэгорыя гэтых служачых пасля звароту з Масквы прынята на службу ні будзе.

Цэны на прадукты у Кіеві, як кажа украінскі дэлегат вось якія:

Хлеб па бонам — 40 к. ф.
Хлеб па вольнай прад. 75 к. »
Масло — — — 7 р. — »
Яйкі — — — 2 р. — дзес.
Мясо — — — 1 1/2 — 2 р. — ф.
Дровы — — — 25 — 30 р. — воз.

У «У. З. С.» у камітэці поўдня-заходняга фронту у Кіеві аканчальная ліквідацыя служачых і устаноў канчаецца 1 чэрвеня.

А у нас менскім камітэці заходняга фронту канца ні відно.

—А дзеля чаго?
—Дзеля таго, што паны ліквідатары ахвотне гатовы волаводзіцца з гэтай дойнай каровай да канца сьвету...

Хлебны паек служачым упраўлення Л. Р. ж. д. зьменьшаны харчоўна-коопэратыўным бюро с 3 фун. на 2 дні — на 3 фун. срокам на 3 дні, г. з. па 1 ф. у суткі.

Цукер з Украіны, як паведамляе дэлегат тамтэйшай Рады, для менскага мествога харчовага камітэту ўжо нахадзіцца у пуці у некалькіх вагонах. У Менск ен прыбудзе праз некалькі дзён.

Цукер с Кіева будзе плюсам да цяперашняга пайка — 1/4 ф. на 2 тыдні.

Выдача цукравога павялічанага пайка па новых бонавых кніжках (у першы раз) прыурочываецца к ч рвеню.

Адначасна мае пачацца зноў выдача мукі і сушанай агародніны у адмежаваным маштабе.

Губ. Земснаму Сабранню быў даложаны, побач с сэрэзнымі пытаньнямі краевай вартасці (мы іх па парадку перададзімо), адзін цікавы эпизод з душына-хворымі нашай губэрні, эвакуіраваны у 1915 г. пад апеку уфійскага земства.

Апошняе, доуга ні дачакаючыся ад Менску належачых за атрымане хворых грошай, адпусціло іх пры дазору дактароў назад, пры чым на дарозі, у ваколіцы Смаленскай губ. хворыя, карыстаючыся большэвіцкай воляй на жалезных дарогах, свабодна разышліся... Цяпер мабыць дзесьці гуляюць па рэвалюцыйных гарадах і згодна с «таварышамі пішучь дэкрэты»...

Сабранне зем. гласных, зас-

лухаушы гэты эпизод нівольна хыхатало, ніяк ні даведаўшыся колькі уцякло псіхіатрычных хворых.

Усе-ж такі асігнавано уфійскаму земству на уплату доуга за выпэй памянёных хворых, пры пратэстах «левых», 1,244,000 руб.

Затое пратэсты «левай» атрымалі яркую перамогу у правале крадытаў — на пэнсію за рахунак губ. земства паветовых аграномаў, паветовых ветэрынарных доктароў, і «спячэўлістаў па сельск. гаспадарцы», а так-сама у пытанні аб залогах па 5,000 р. для страхавых інспэктараў і па 3,000 р. для страхавых аген-таў.

Так сама правалена заява кадэта Фоміна аб выдачы т-ву ахранення народнаго здрав'я грошай на друкаваную «баррацьбу» з зяленым зьмеям.

Бушы менскі паліцмайстар Сокалоў, як нам перадалі у мест. Упраўе, гэтымі днямі ператправіў с Харкова унутрэнную Расію у ролі камісара вялікую партыю сьвечак і рукавіц (некалькі вагонаў) і зарабіў на гэтым, дзякуючы ўласнаму капіталу, болей 60,000 руб.

У школах учора, 22 мая с прычыны сьвята сьв. Мікалая Цудатворца (вешняго) заняцій не было.

Рух таваро-пасажырскіх пазздоў па Л. Р. ж. д. памеж Менскам і Ромнамі ад 15 мая улвоіўся: туды і назад, замест ранейшых трох у хаду што суткі па шэсьці пазздоў.

Мясо мясьнікам са скотабойні будзе адпушчана с сьгоняшняго чацьвергу да суботы па 200 грамоу на порцыю.

Насяленню мяса будзе дано з бліжэйшых мясных крамаў намерна што тыдня ад суботы да аўторка, па цане 1 р. 90 к. ф. соленае і 2 р. 50 к. валоуе.

У пасядзэніі мееот. думы сьгоння, 23 мая, будзе побач з другімі пытаньнямі заслухана вельмі важнае пытанне аб краевым унівэрсітэці.

Кўрсы беларусканаўства.

Сьгоння, 23 мая, лекцыя праф. М. Массоніуса. «Гісторыя беларускай мовы».

Рэдактар А. Прушыньскі.

Выдавецтво Т-во «Заранка».

Беларускія народныя песьні.

Беларускі народ расыпаны паміж лясоў і далянаў, паміж рэчак і лугоў, дзе жаўронкі, салоўкі, дрэвы і ветрык сыпеваюць над блакітным небам, — так сама любіць сыпеваць. Беларускаму хлопчыку («Янці Музыкванту») здаецца, што «вёска граець...» Ен чуе музыку у скрыпу брамы, у гуканьнях і сьвістах начлежнікаў.

Песьня так перапаўняе душу вясковага чалавека, жыўчага злучна з прыродай, аж на ўсё жыццё яго прэдтвараецца у песьню. Эпос Гомера са старадаўняй Элады жыць у беларускім народзе і па сьгоняшні дзень.

Пачынаючы ад радзэння, беларус спевае да самай сьмерці: песьні хрэсьбіныя, высельныя, хаўтурныя, калядныя, вялікодныя, вёсьнянкі, зажыноковыя, дажынкавыя, бытовыя, воінскія, песьні с старасьвецкага жыцця беларускіх князёў і ішн.

У песьнях малоецца жыцьцё беларускага народу с самых старых часоў. На жаль апошнімі часамі, народныя беларускія песьні пачалі замеяцца маскальскімі частушкамі.

І вось дзеля таго, каб адрадіць беларускую народную песьню, ужо другі дзесяток гадоў працуец над гэтым шмат людзей з беларускай інтэлігэнцыі. Запісваюцца песьні і ноты з вуснаў

старых кабет у самых глухіх кутках Беларусі, куды «цывілізацыя» ішчэ ні дайшла. Песьні гэтыя апрацоўваюцца, перэкладваюцца на галасы, а потым мы іх чуем с падмостваў беларускага тэатру ўжо стылізаванымі.

Песьні жывыя, самабытныя заўсёды вельмі падабаюцца ўбліцы. Але тонкае вухо, а, таўным чынам, людзі, знаючы беларускую песьню з вёскі, улаўліваюць адразу шмат дэфэктаў. — Самы важны дэфэкт той, што малэдзіі траціць сваю характэрную ахварбоўку і, напамінаюць або украінскія, або польскія, або расійскія матывы. Гэта залежыць ад таго, якое музыкальнае выхаваньне з вышэйпамянёных трох культур, меу рэгент хору. Апрача гэтаго, якія бы беларускія хоры мне ні здарышся слухаць у Вільні і Менску джк амаль у большасці чуюцца брак тэхнікі, апрацоўкі, дзякуючы конскім рэгентам, добрыя галасы часта — густа магчуюцца.

У той час, калі я бываў зачарованы беларускай песьняй у вёсцы, гэта сама песьня, пераз прызму беларускага хору, выходзіла вялая, нізахопліваючая.

Толькі во першаго салоўку праўдзівай тыпічнай беларускай песьні мы мелі прыемнасьць слухаць у надзелю 19-